

Kispórolták a Lőrincfalva–Marosvásárhely le- és felszállósávot az autópálya-építésnél

Újra hátrányban a nyárádmentiek

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

A nyárádmenti lakosokat a településeiken áthaladó teherforgalom mellett újabb igazságtalanság érte, amikor úgy tervezték, vagy utólag módosították az erdélyi autópálya-csomópont építési tervét, hogy Lőrincfalvára le- és felszállósávot építettek ugyan, de Marosvásárhellyel nincs összeköttetés a Metro áruházi körforgalomnál, amint azt sokan egyértelműnek gondolták. Így a megyeszékhelyről a nyárádmenti községekbe vagy onnan Marosvásárhelyre továbbra is csak a régi kerülő utakon juthatnak a munkába, iskolába, vásárolni érkezők, a piaci árusok.

Határidő előtt elkészült, és 2021. december 6-án átadták az A3-as erdélyi autópálya Marosvásárhely–Nyárádtó közötti öt kilométernyi szakaszát. Az átadás előtt jeleztük, hogy a Dózsa György községi Lőrincfalváról ugyanazon a kerülő úton lehet a megyeszékhelyre jutni, mint annak előtte. A községből Nyárádtó vagy Nyárádkarácson irányába ugyanis sokkal hosszabb úton juthatnak el Marosvásárhelyre, mint ha a vegyipari kombinát övezetében fel- és leszállósávval lehetővé tették volna a gyorsforgalmi igénybevételét mindkét irányban.

A Brassói Regionális Útügyi Igazgatóság képviselői felvetésünkre az autópálya marosvásárhelyi csomópontjának átadásakor kifejtették, hogy

(Folytatás a 2. oldalon)

Szer Pálosy Piroska

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron!

Tulipánok vonzásában

Múlt vasárnap sokan mentek el Márkodba tulipánban gyönyörködni és virágot szedni. A tulipánültetvényt a Nyárádszeredában élő, márkodi születésű Kovács Beáta hozta létre tavaly.

2.

Belső lépcsők

Marosvásárhelyen született, tehetsége itt csillant fel először és irányította figyelmét az alkotásra, szülővárosa közönsége azonban csak most, az Art Nouveau Galériában nyílt retrospektív tárlatának köszönhetően tekinthet be alaposabban Újvárossy Kerekes Gyöngyi művészetébe.

3.

Májusi zsongás a Bernády Galériában

A címbe emelt fogalom, a tavasz zsongása, életkedvet sugárzó hangulata kétségtelenül pozitív érzelmeket mozgósít az emberben. A Barabás Miklós Céh Maros megyei csoportjának 9. kiállítása is ezt a kellemes, otthonos, baráti atmoszférát képes életre keltetni a marosvásárhelyi Bernády Házban.

4.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdíjas ügyfele számára:

50%-os kedvezménynel

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. május 31-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es** telefonszámot!

BIO

Apja! Az a tej mitől bio?

Há' me' azt írja a dobozán, azé!

CCCCCCCCCCCC

MÁJUS

6., szombat

A Nap kel 6 óra 1 perckor, lenyugszik 20 óra 37 perckor. Az év 126. napja, hátravan 239 nap.

Isten éltesse!

Ma **FRIDA** és **IVETT**, holnap **GIZELLA** napja.

GIZELLA: germán eredetű, jelentése lehet: lány, aki idegen nemesi udvarban nevelkedik, vagy több név önállósult rövidülése.

IDŐJÁRÁS

Változékony

Hőmérséklet:
max. 23 °C
min. 10 °C

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2023. május 5.

1 EUR	4,9273
1 USD	4,4680
100 HUF	1,3200
1 g ARANY	292,7740

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népszás szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Tulipánok vonzásában

Idén két hétvégén várják a látogatókat

Fotó: Tóth Orsolya

Múlt vasárnap sokan mentek el Márkodbá tulipánban gyönyörködni és virágot szedni.

A tulipántulítványt a Nyárad-szeredában élő, márkodai születésű Kovács Beáta hozta létre tavaly. Az ötletet a virágok iránti szeretete adta, már kiskorában figyelt arra, hogy a réten egyetlen virágot se taposson el – mondta el lapunknak. Miután levendulást létesített a márkodai határban, még üdőbb, színesebb, tavasziasabb élményre vágyott, így született meg a tulipánföld, ahová már tavaly elmentek „leszüretelni” az első termést az érdeklődők. Idén még többen voltak, többnyire a környékről, de a megye egész területéről is, sőt a szomszédos Hargita megyébe is eljutott a virágok híre. Beáta úgy véli, tulipánt bárhol találhat az ember ebben az időszakban, ezért a látogatók nemcsak a virágért érkeznek, hanem az élményért is. Minden ember vágyik a természet közelségére, itt nemcsak a színekben, hanem a vidéki tájban is gyönyörködni lehet. A látogatók végigsétáltak a sorok között, csodálták a virágokat, szedtek is belőle, közben fényképek

készítettek, elfogyaszthattak egy hűsítő limonádét a nyáradszeredai Király Presszó standjánál, vagy vásárolhattak a Kis Herceg könyvesbolt kínálatából. A négy éve létesített levendulás termékeiből is vásárolni lehetett: illatpárnát, levendulaolajat és -vizet. A levendulást inkább családi helynek tartja a létrehozója, sok hasonló van belőle a környéken, virágzaskor próbálnak olyan programokat szervezni, hogy sokan eljőjenek a Beba Lavenderhez.

Addig is tulipánt lehet szedni, ezen a vasárnapon is várják az érdeklődőket. Mivel tizenöt ezer tő és tízféle tulipán van itt, csak egy része nyílt ki a múlt héten, a többi most virul, ezért két hétvégére tervezték a szüretet. A tavalyi kínálat kevésnek bizonyult, így múlt ősszel bővítették az ültetvényt, hogy mindenkinek jusson szín és élmény – magyarázta a tulajdonos, aki így biztatja az érdeklődőket: „Nem, továbbra sem Hollandia, nem hektárokon gazdálkodunk, hanem egy hobbiból született kisvállalkozás támogatói lesztek, ha megtiszteltek jelenlétetekkel”. (GRL)

Újra hátrányban a nyáradmentiek

(Folytatás az 1. oldalról)

a gyorsforgalmi utakat az áthaladó forgalom számára tervezik, ezért nem elsőrendű a vidéki települések kiszolgálása. Az Országos Közúti Infrastruktúra-fejlesztési Hatósághoz intézett kérdéseinkkel a közúti polgármestere, Iszlai Tibor és a lakosság elégedetlenségét közvetítettük, és válaszokat kértünk. Az erdélyi autópálya A3-as szakaszának marosvásárhelyi csomópontja nem épülhetett volna meg a Dózsa György közúti területek kisajátítása nélkül. A környéken élők ezért is elfogadhatatlannak tartják az Országos Közúti Infrastruktúra-fejlesztési Hatóság eljárását, hogy figyelmen kívül hagyják a Lőrincfalvát Marosvásárhellyel összekapcsoló le- és felhajtó létesítését.

Mivel tudomásunk van arról, hogy Dózsa György közúti önkormányzata a Maros Megyei Tanácsnak elküldött városrendezési tanúsítványban kiemelten kérte ezt a megoldást, és ezzel a feltétellel állították ki a tanúsítványt, az érintett hatóságok válaszára voltunk kíváncsiak.

– *Miért nem tartották tiszteletben az eredeti tervet? Ki hagyta figyelmen kívül a Maros megyei hatóságok által aláírt eredeti projektet? Mennyit sikerült így megtakarítani, amennyiben ez volt az eredeti projekt feladásának az oka –* kérdeztük az Országos Közúti Infrastruktúra-fejlesztési Hatóságtól.

– A CNAIR-projekt nem változott. A közúti infrastruktúrát ügykezelő hatóságnak nincs tudomása a helyi hatóságok által aláírt városrendezési tanúsítvány feltételeiről – tájékoztattak szószavúan.

A kisajátítás megtörtént – a kifizetések késnek

– *Hány kártalanítás történt a Lőrincfalvától Maroskecéig kisajátított földterületekre? –* kérdeztük az országos hatóság illetékeseit.

– A Lőrincfalvához tartozó területek nem szerepelnek a kormányhatározatok mellékletei között. A Maroskecéhez tartozó területek kártalanítását a 2016. évi 67-es kormányrendelet (491 terület), a 2017.

évi 734-es (két ingatlan) és a 2018. évi 89-es kormányrendelet (205 terület) mellékletei tartalmazzák.

– *Egy tulajdonosnak 2,40 lejt ítélték meg négyzetméterenként a Lőrincfalván található földjéért. A Nyáradtőhöz tartozó termőföldet művelő szomszédja azonban az összeg tízszeresét kapta. Ha azonos minőségű és méretű mezőgazdasági területekről van szó, miért alkalmaznak ilyen jellegű árkülönböztetést?*

– A kisajátítási eljárást megindító kormányhatározatok mellékleteiben szereplő kártalanításhoz kapcsolódó egyedi összegeket a kisajátító a közjegyzői kamarák által elvégzett és a szakvélemények figyelembevételével készített értékelő jelentések alapján becsüli meg. Az országos, megyei és helyi érdekű célok eléréséhez szükséges közhasznú kisajátítások a 2010. évi 255-ös számú törvény 5-ös cikkelye alapján zajlanak.

– *A kompenzációt az állami tulajdonosoktól kell kérni, hogy az állam által kisajátított termőföld helyett – amelyen az autópálya vagy csomópont, vagy bármely országos érdekességű infrastruktúra épült – hasonló méretű és minőségű földet vásárolhatnak. Ismerünk olyan eseteket, amikor 5 hektárról csak néhány méternyi sávot sajátítottak ki, de ezáltal a parcelláját kettévágták, a gazda már nem tudja úgy megdolgozni, mint korábban. Figyelembe veszik-e ezeket a szempontokat a kisajátított földek után járó kártalanítás kiszámításakor?*

– Az értékelő jelentéseket az engedélyezett értékbecslők országos egyesülete (ANEVAR) által felhatalmazott szakértők készítik a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, valamint a 2010. évi 255-ös törvény előírásainak megfelelően.

A törvény 22. pontjában foglaltaknak megfelelően, ha a terület tulajdonosa a kisajátítással nem elégedett, az általános elévülési időn belül – amely attól a naptól kezdődik, hogy a kártérítés összegét megállapító határozatot közzétették vele – bírósághoz fordulhat anélkül, hogy

megtámadná a tulajdonjogának a kisajátítását. A fellebbezés nem függeszti fel a kártalanítás mértékét megállapító, és a tulajdonjog átruházásáról szóló határozat joghatását – áll a hatósági válaszbán.

Eső után köpönyeg?

A nyáradmentiek kérése talán teljesíthető – válaszolta a Maros Megyei Tanács műszaki osztálya kérdésünkre, amikor az A3-as erdélyi autópálya Marosvásárhely–Nyáradtő közötti szakaszán tapasztalt hiányosságot vetették fel. Mint előljáróban kifejtették, az autópálya, így a szóban forgó szakasz is a Szállításiügyi Minisztérium ügykezelésébe tartozik. Az Országos Közúti Infrastruktúra-fejlesztési Hatóság kérésére a benyújtott dokumentáció alapján a Maros Megyei Tanács 2014. március 6-án kiállította a 25-ös számú városrendezési tanúsítványt a Marosvásárhely–Marosugra autópálya és bekötőút megépítésére. Az építési engedélyt az akkor benyújtott dokumentáció alapján adták ki, és az általunk hiányolt összekötő út, amelyen Marosvásárhelyre a vegyipari kombinát övezetében a nyáradmenti községekből is le vagy fel lehetne térni, nem szerepelt az említett dokumentációban. Az országos közutak és az újonnan épített autópályák kezelője az Országos Közúti Infrastruktúra-kezelő Társaság, ezáltal a tulajdonában van az eredeti projektterv, a beruházást teljes egészében a CNAIR irányította. Amennyiben azonban Nyáradkarácson és Dózsa György közúti képviselői kérik a jogorvoslatot, a Maros Megyei Tanács megteszi az erre irányuló szükséges lépéseket.

A természetes vagy jogi személyek tulajdonában lévő mezőgazdasági földterületek elfoglalására vonatkozóan azonban az Országos Közúti Infrastruktúra-kezelő Társaságnak el kellett volna végeznie a közérdekű célú kisajátítási eljárást, és kártalanítást adni a földterületek tulajdonosainak – tájékoztattott a Maros Megyei Tanács műszaki osztálya.

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujas.ro E-mail: nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

SZERKESZTETTE:
NAGY MIKLÓS KUND
1584. sz., 2023. május 6.

Kányádi Sándor

A bujdosni se tudó szegénylegény éneke

Ad notam Ady Endre
D. G. barátomnak mondom

kelendő a burkus
minket még egy rongyos
forintra se taksál
senki emberboltos

nem kellünk mi múltnak
nem kellünk mi mának
kivált jövődönnek
minket itt utálnak

nem kellünk mi testvér
sem itten sem ottan
a nemkellésekbe
beleszomorodtam

hitted volna-e hogy
nyelvepecérnek álljon
a valamikori
kenyerespajtásom

kivel együtt vittünk
vettük meg a sáncot
akkor még a világ
gyönyörűnek látszott

lejárt testvér lejárt
rosszul tarisznyáltak
felezőideje
a vén ideáknak

kiszikkadt a nádas
kigyérült az erdő
nem bujdosó lenne
a nevünk tekergő

sem inde sem unde
semerre az utunk
egy-két ezer évet
vissza kell butulnunk

kelendő a burkus
hát vigyék ha adják
várjuk mint a holtak
az ítélet napját

1985

Fekete Zsolt: Pánik – a BMC marosvásárhelyi kiállításáról

Belső lépcsők

Kerekes Gyöngyi marosvásárhelyi kiállításán

Marosvásárhelyen született, tehetsége itt csillant fel először és irányította figyelmét az alkotásra, szülővárosa közönsége azonban csak most, az Art Nouveau Galériában nyílt retrospektív tárlatának köszönhetően tekinthet be alaposabban Újvárossy Kerekes Gyöngyi művészetébe. A festő, grafikus vásárhelyi középiskolai, majd kolozs-

vári felsőfokú művészeti képzése után Nagyváradra került, ott teljesítette ki alkotói pályáját immár négy évtizede, és építi, bővíti, gazdagítja erőteljes tudatosságot sugalló, markánsan egyéni, sokszínű, meditatív életművét. Kiállítása a *Belső lépcsők* címet viseli, ez munkásságának egyik meghatározó, ars poeticának is beillő ciklusa, egy

olyan, több összetevőjű, 2020-as keltezésű festmény, amely a színek, mindenekelőtt a lila búvületében mutatja föl a művésznő azon óhaját, „amire egész munkásságában törekedett: a harmónia, a békesség, a derű iránti vágy realizálását”.

Úgy vélhetjük, Kerekes Gyöngyi sorozatokban gondolkodik, életről, szellemiekről, hitről, világmindenségről, a lét különböző jelenségeiről, természetről, és aszerint bővíti, variálja, tágítja, szűkíti időben, térben, terjedelemben azokat, amilyen mértékben sikerül elemeznie, át-gondolnia, kivetítenie magából az őt foglalkoztató problémákat, és nyilván amennyiben képileg megközelíthetőnek, kifejezhetőnek találja őket. Ez alkotói korszakait is behatárolja. Még négy másik is – *Herbarium* (1988-1991), *Egyensúly keresése* (1992-1994), *Változások könyve* (1997-1999), *Spirituális kertek – Íriszek* (2000-2017) – elénk tárul a galéria jól elkülönülő tereiben, relevánsan kirajzolva a kiállító művészetének sajátos arculatait. A nézők képekkel folytatott dialógusát kellő mederbe terelik azok az alkotói gondolatok, szándékok, amiket a művésznő önvalomással, finom érzékenységgel megfogalmazott és falra helyezett, de az se baj, ha a tárlatlátogató képzeletét más irányba viszik el a festmények,

grafikák révén felidézett saját emlénei, emlékei. Koloritban, formában, elvonatkoztatásban, elmélyülésben változatos impulzusokkal, ötletekkel ragad meg a látvány. A *Herbarium* a marosvásárhelyi gyermek- és ifjúkor természetélményeit, ösztönös, spontán megnyilatkozásait, a kövesdombi miliót hozza hozzánk közelebb. Az Egyensúly keresése az emberi, művészi tudatosodás egy következő fokozatára emel, a korszak színeinek elkomorulása, a periódus drámaisága ellenére is egyfajta felszabadultságot közvetít. A *Változások könyve* a kínai bölcsélet művészre tett hatását tükrözi. Amint Kerekes Gyöngyi jelzi is, a sorozat kompozíciójának témája a változás. A Ji King filozófia hatása arra a felismerésre vezette, hogy a világon az egyetlen állandó a változás. A kiállítás ezt a szellemi ráhatást is jól érzékelteti. S ha itt négyzetekből, hexagramokból indult ki az élmény, a következő ciklus a galéria emeleti terében az íriszt jelképező kör és annak szimbolikája köré fókuszál. Expresszív színek együttese hirdeti, a cselekvést helyettesítheti a meditáció.

Persze mindez a kiállításról tudósító krónikás leegyszerűsített, leszűkített sajtóbeszámolója, a hazatért vendég alkotásait látni, ízlelgetni

kell. Egyetemes utalásokkal is alátámasztott, szakavatott, elemző méltatást Nagy T. Katalin budapesti művészettörténésztől hallhattunk a tárlatnyitón.

Kerekes Gyöngyinek számos helyen volt már egyéni tárlata. Nagyváradon természetesen többször, de másutt is, például Vácott, Sopronban, csoportos bemutatkozásokon pedig Budapesten, Erdély nagyobb városaiban, és külföldön, Sevillában, Párizsban is kiállított. Műveit a váci és a nagyváradi múzeum, a Gyergyószárhegyi Művésztelep, a bukaresti Modern Művészeti Múzeum, a dunaszerdahelyi Kortárs Magyar Galéria őrzi. Ideje volt Marosvásárhelyen is kiállítania. A művésznő maga is így érzi, a megnyitó befejezésekor mondott rövid beszédében meg is köszönte a megméretkezés lehetőségét. Ajándékként hozta el képeit városa közönségének, reméli, hogy abból kiérződik hálája szülőhelye, konkrétan alma matere, a vásárhelyi művészeti liceum iránt, amelyet az ország legjobb ilyen iskolájának tart. Növeli örömét, hogy az eseményen egykori tanárai közül is többen – Hunyadi László, Hunyadi Mária, Barabási Éva – és volt osztálytársak, művészkollégák is jelen voltak.

N.M.K.

A tárlaton (balról) Nagy T. Katalin, Mana Bucur és Kerekes Gyöngyi

Fotó: N.M.K.

Májusi zsongás a Bernády Galériában

A címbe emelt fogalom, a tavasz zsongása, életkedvet sugárzó hangulata kétségtelenül pozitív érzelmeket mozgósít az emberben. A Barabás Miklós Céh Maros megyei csoportjának 9. kiállítása is ezt a kellemes, otthonos, baráti atmoszférát képes életre kelteni a marosvásárhelyi Bernády Házban. Ilyen előjelű volt már az indulás is közel egy évtizeddel ezelőtt, és azóta évről

évre jóleső érzés újra megtapasztalni a BMC fémjelzte közös bemutatkozás örömeit, jelképes erejét. Induláskor a véletlen határozta meg a rendezvény májusi időpontját, de a rendezők s a kiállítás vendéglátói hamar felismerték, érdemes ragaszkodni ehhez a szép, tavaszi hónaphoz, hiszen azt az örök megújulást jelképezi, ami egyben a művészalakulat egyik fő óhaja is. Így hát hagyománnyá vált: ha május, akkor a Barabás Miklós Céh Maros megyei tagjai, meghívottai is közönség elé lépnek. Idén tulajdonképp már az első komolyabb jubileumra is sor kerülhetett volna, de mint annyi mindenbe, ebbe is beleszólt a világjárvány, egy lehetséges tárlat kiesett a sorozatból. Május 4-én kilencedszer nyitotta meg ajtait a seregszemle. Igen, fokozatosan tényleg azzá vált. Ezúttal a csoport két fiatal megbízott szervezője – Makkai István és Veress Gábor Hunor – közel félszáz vizuális művészt tudott bemutatkozásra ösztönözni. Ennyi alkotó már számbelileg is komolyan figyelembe veendő erő és potenciál, de ennél talán még fontosabb a minőségi tényező. Ha felmerül a Barabás Miklós Céh neve, az tiszteletet érdemel, a kiállításra jelentkezők is ehhez igazodnak, amikor a kiállítandó munkájukat kiválasztják. A meghívottaknak pedig eleve megtisztelés a felkérés. Jönnek is szívesen, és ennek köszönhetően minden alkotónemzedéket össze tud kövacsolni a BMC-tárlat. Ez azért is jótékony hatású, mert a rendezvény művészeti életünk műfaji, tematikai, stílári sokféleségét is eléggé reprezentatív módon képes tükrözni. Most 22 céhtag és 20 meghívott művész mutatkozik be, vannak köztük nyolcvan-on túliai és huszonevesek is. Festők, szobrászok, grafikusok, textilművészek, keramikusok, üveg- és fotóművészek, a hagyományos alkotói eljárások és a digitális univerzum hívei és így tovább, több mint félszáz művel. Eklektikus, de figyelemre méltó anyag. Ne hagyják ki!

Hunyadi Mária: Az adomány

Kuti Dénes: Vulnera

N.M.K. A még épülő BMC-kiállításon (balról) Kákonyi Csilla, Căbuz Andrea, Căbuz Annamária és Gyarmathy János munkái

Búcsú Pomogáts Bélától

Vészesen bővül a veszteséglista, egyre több értékes emberünkötől, barátunktól kell búcsúznunk. A hét elején érkezett a szomorú hír, hogy élete 89. esztendejében immár Pomogáts Béla is végleg eltávozott. Nagyon sokan ismerték, kedvelték, tisztelték Erdélyben is a Széchenyi-díjas író, irodalomtörténészt, aki hosszú, tevékeny és tartalmas élete

során fontos tisztségekben is becsülettel helytállt és rendkívül fontos munkát végzett. Utolsó éveiben kevesebbet lehetett hallani róla, de azelőtt, több évtizeden keresztül, akárha itt élt volna a mi erdélyi régióinkban, olyan gyakran volt jelen, szólt, biztatott identitásörző, fontos rendezvényeinken, helytállásra, szellemi és egyéb értékeink gara-

pítására ösztönözve a jelenlevőket. Kevés olyan fontos városunk, közösségünk, emlékhelyünk van, ahol ne tudnának valami jót mondani róla. Marosvásárhelyre ez különösen érvényes. Mindenekelőtt azt kell kiemelni, hogy elsősorban neki köszönhetően láthatta vendégül városunk 2000 augusztusában az Anyanyelvi Konferencia, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága első határon túli konferenciáját, amelyre a világ minden tájáról több száz résztvevő érkezett hozzá. Kiemelt jelentőségű megnyilvánulás volt ez tájainkon. Sokan tudják, Pomogáts nemcsak az Anyanyelvi Konferencia, hanem a Magyar Írószövetség elnökeként is erősítette, szolgálta az összetartozás ügyét. Akkori szerepe is hozzájárulhatott ahhoz, hogy 2004-ben megkapta a Marosvásárhely díszpolgára címet. Egy évre rá a Magyar Írószövetség örökös tagja minőségét is magáénak tudhatta. Sorolhatnók tovább a rangos elismeréseket, amelyek gazdag munkásságát honorálták, de ezekre lexikoni címszavakban könnyen rátekinthetünk, azt viszont még feltétlenül meg kell említenünk, hogy szívügye volt az egykori marosvécsi írótalálkozók emlékének megőrzése, szellemének éltetése, továbbadása, az ehhez kapcsolódó felújított összejövetelek tá-

mogatása, népszerűsítése. Sűrűn találkozhattunk ott vele, hallgathattuk szakavatott beszédeit a kastély emlékparkjában. Ilyenkor a média is lerohanta, készséggel állt rendelkezésére. Készítettem vele interjút magam is nem is egyet, és minden alkalommal lenyűgözött kimeríthetetlen energiáival, következetesen végigvitt alkotói, kutatói tervei végtelen listájával, elveihez ragaszkodó, de vitára, gyümölcsöző eszmecsereire mindig kész attitűdjével. Búcsúzó gyanánt ragadjunk ki egy rövid részletet a Múza mellékletünkben tíz évvel ezelőtt (2013. nov. 20.) *A tollat sohasem lehet letenni* címmel közölt beszélgetésből:

„– *Miközben a Magyar irodalom Erdélyben zárókötetének készültél taglaltad, újabb lehetséges köteteket, terveket is körvonalaztál. A tollat sohasem lehet letenni?*
– Nem bizony. Ha az ember dolgozik, az életben is tartja. Régi meggyőződés, hogy az élet akkor fejeződik be, amikor a munka. Vannak még terveim. Mint mondtam, el szeretném készíteni az erdélyi magyar irodalomtörténet egyik kötetes változatát. És éppen a napokban jelent meg itt, Erdélyben két általam összeállított kötet. Az egyik Kuncz Aladár irodalmi tanulmányait tartalmazza, a másik Reményik Sándor erdélyi verseinek

egy kisebb gyűjteménye, mindkettő a Pallas-Akadémia Könyvkiadó újdonsága. Nem tudok tétlenül ülni, évente hat-nyolc kötetem jelenik meg, ezek között vannak szöveggyűjtemények is. Ilyenekre is szeretnék sort keríteni a jövőben is. Hogy példát is adjak, az egyik budapesti kiadónál van egy *Metamorphosis Transylvaniae* című sorozatom, a XX. századi erdélyi magyar történelem nagy változásait dokumentálja. Nem én írom a történelmi dokumentumokból válogatok, és alapos, terjedelmes bevezetővel látom el. Eddig megjelent a trianoni eseményekkel, az Észak-Erdély visszacsatolásával foglalkozó könyv, és pár hónapja látott napvilágot az 1916-os román hadba lépés, az erdélyi katonai betörés sajátos monografikus krónikája. Nagyon érdekes és rendkívül fontos anyagokat sikerült ehhez találnom és közzétennünk. Az ilyen jelentős dokumentumgyűjtemények megérdemlik, hogy az ember időt, energiát áldozzon rájuk.”

Pomogáts Béla mindezekre sohasem kímélt időt, energiát. És kitaratosan ragaszkodott mindahhoz, amiben hitt. Embersége és számtalan könyvben is mérhető hagyatéka ezért is méltó a megőrzésre.

N.M.K.

Bíró Kálmán Enikő: Átkelés

Mikor volt jó idő?

Sebestyén Mihály

Nagyapám szerint, aki javíthatatlan álmodozó, következőképpen örök elégedetlen pozitívista volt, noha a részletek sohasem számítottak nála, akkor van jó idő, szép és tiszta, felhőtlen és tágas, amikor Görgey-kucsulata magaslatáról el-látni az Atlanti-óceánig egyfelől és Moszkváig – kelet felé fordulva.

Hogy miért éppenséggel Moszkváig, az soha nem derült ki pontosan. Mellékesen szólva soha nem volt opportunist, nem lépett be az állampárt csapdájába és nem akart az első sorban ülni sehohol sem. Ha már muszáj volt részt vennie valamilyen összejövetelen, amit a szolgabíróktól a párttitkárokig doboltak össze az idők folyamán, sikerült mindig kiverekednie a legjobb helyet, ahol el lehetett rejtőzni, köddé válni a széles és ennél fogva feladatokkal mindig megterhelte vállak mögött. Onnan nyugodtan ásitózkodhatott, nézhetett volna mobiltelefonját, de sajnos az csak fél századdal később vált közhasznúvá.

Így élt hetvenöt évet, békésen szenderült jobblétre egy derűs májusi hajnalon, amikor a nagy diófán a rigók vígan rikkantottak, amiképpen azt a minden időkre alkalmas köz-helyek tartják, és mi csak délben vettük észre, mikor bevittük neki a reggelit, amit hatvanhat éves kora után az ágyba kért. Elvégre, mondta kimondatlanul is, ennyi dukál neki annyi fáradalmas, sziszifuszi év és látomás-létozolás után. Délig szeretett aludni, ezért aztán senki sem zavarta meg. Felfedezését követően a szokott eljárásban részesült, és kikísértük a Nyárad utcai temetőbe, amely a házunktól nem messze terült el, és nagyapámat már egy szereg ismerőse, barátja, bajtársa, kártyapartnere megelőzte. Ő azonban szokásához híven megbújt ezek mögött, és csak a nemzedékének vége felé utalt arra, hogy most már eleget látott, akarom mondani hunyt el békésen.

Azt viszont talán említeni sem kell, hogy a görgey-kucsulatai dombcsúcsokról – rajta kívül – soha senkinek nem sikerült megpillantani az Atlanti-óceánt, amely szemérmesen rejtőzködött, óvakodott a kucsulatai őslakosok pillantásától. Még a nagy háborúk idején sem jutott el odáig bár egy árva és el-kínzott hadifogoly sem; az utazás vagy a vándorlegénység

akkoriban már/még nem volt divatban. Az Atlanti-óceán tehát nagyapám tulajdona vagy találmánya volt, olyan szerencse-pénz, amelyet bárhol beválthatott volna csengő aranyakra, ő azonban csak őrizte, és egyetlen unokájának, nekem adta át.

Ami viszont a keleti láthatárt (gépembe melléülve léthatárt írtam, amely tudatalattimban alattomban húzódtott meg, és irányította akaratomnak fittyet hányva bal kezem mutatóujját, amellyel a billentyűzet bal felét püfölöm) illeti, itt már nem vagyunk annyira magányosak, noha fentebb kénytelen voltam kijelenteni, hogy nagyapám nem magyarázta meg, miért nem lehet ellátni az Uralig vagy a kanyargó Donig, hiszen a laposföld-elmélet szerint amott a sztyeppéken semmi sem állja útját a fürkésző, távolba kalandozó tekintetnek. Meg aztán számos Kucsulata-szülött járta meg a vidéket hol

egyenruhában, hol ásóval és lapáttal (dombelhárítóként), hol szabad akaratából, hol parancsra századokba és ezredkebe besorozva, arcvonalban vagy futás közben, menekülve, sebesülten. Egyes kutatók azt állítják, hogy az őskucsulataiak éppenséggel ezekről az etelközi pusztaságokról vándoroltak tovább-tovább, mint a ballagók, sáskák, és a tartós aszály elől lovagolva érkeztek meg ide a hegyek alá, ahol ha felmentek a dombcsúcs legmagasabbikára, a Zermelyre, éppenséggel az Atlanti-óceánig láttak. Dehogyan akartak ők hátrafordulni. Inkább délre, ahonnan sajnos a Dunáig nem láttak, de északi irányban a Tiszáig semmiféle komolyabb tereptárggyal nem találkoztak, mondják a helyi őregek, akik még emlékeztek arra, hogyan cihelődtek le a honfoglalók, hogyan neveztek el a szálláshelyet. Sajnos itt megbicsaklik az emlékezet bokája, nagy a zűrzavar, nagyapám szerint is, mert egyesek Sipkának, mások Sisakdombnak mondták az eredeti fálunevet, de aztán a Rákócziak, akiknek munkáskézre volt szükségük, mert az őslakó kucsulataiak folyton mesélték a honfoglalást, és az Atlanti-óceán felé kacsingattak (sokan kiváló kacsintóművészeknek számítottak, őstehetségek voltak, akik virtuálisan szigeteket azonosítottak, és pontosan jelezték, mikor tetőzik a Golf-áramlat, őket aztán a néprajz is számontartja, érthetetlen, Orbán Balázs miért feledkezett meg róluk, bizonyára sok volt neki az itt uralkodó legendárium, nem hitt az ő szemüknek), moldovánokat telepítettek be, akik fene szorgalmasnak bizonyultak munka és szaporulat tekintetében, és ők bizony saját nyelvükön, saját fejedőjükről, a homlokba húzott kucsulatai neveztek el Kucsulatainak.

Mit tehetett ezek után nagyapám? Megemelte a kalapját, ragaszkodott a szürke, elcsempült, már sok helyen jégeső lyuggatta kizsirosodott kalapjához, amit csak a templomban tett le maga mellé a padra, bár ebben a tekintetben csudálta a botos Steibergeréket és a csapszéket tartó Schweiger Aladárékat, akiknek még a templomban sem köllött megválniuk a fejedőjüktől, és felbicegett a dombcsúcs legmagasabb pontjára, a Zermelyre, hogy apálykor meglássa, mit hagyott maga mögött a tenger. Hajótörötteket, szírelányokat, avagy kincseket rejtő elsüllyedt korvetteket, ámbátor nem lehetetlen, hogy a spanyol flotta, a legyőzhetetlen armádia sérült vezérhajója is felbukkan egy derűs májusi reggelen.

Kerekes Gyöngyi festménye

Új digitális corvinamásolatok

– Az elmúlt évben több mint félszáz corvina digitális másolatát sikerült megkapnia az Országos Széchényi Könyvtárnak (OSZK), amelyek hamarosan elérhetőek lesznek az OSZK corvinahonlapján, a corvina.hu-n – hangzott el az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) Corvina-projektjének eredményeiről beszámoló budapesti eseményen.

Rózsa Dávid, a könyvtár főigazgatója kiemelte, hogy az OSZK mindig is fontos feladatának tekintette Hunyadi Mátyás szellemi öröksége, a Corvina könyvtár emlékezetének ápolását, és húsz évvel ezelőtt elindította a világ könyvtáraiban őrzött corvinák szisztematikus, részletes újrafeldolgozását.

Az OSZK célja a Corvina könyvtár virtuális újragyógyítása – hangsúlyozta, hozzátéve: ennek fontos része a corvina.hu, ahol az összes fennmaradt kódex egy helyen elérhető lesz.

Elmondta: becslések szerint a teljes középkori magyar kódexállomány nagyjából 55 ezer kódexből állt, amelynek csak töredéke maradt fenn. Maga a Corvina könyvtár több mint kétezer kötetből állt és ennek több mint tíz százaléka maradt fenn a történelem viharai során. Ennek az állománynak a negyede található ma Magyarországon, háromnegyede pedig külföldön.

Jelenleg 15 ország több mint 50 intézményében őrznek corvinákat. A legnagyobb gyűjteménye Olaszországnak van, ahol 61 kódex található. Ezt követi Magyarország, ahol öt közgyűjtemény ötvenöt corvinát őriz, ebből harminchetet az OSZK.

A főigazgató beszámolt arról, hogy a projekt kere-

tében 2022-ben tizennégy ország negyvennégy gyűjteményét keresték meg, hogy digitalizálja corvináit, illetve engedélyezze a nemzeti könyvtár számára már digitalizált corvinái közzétételét. Ennek eredményeként az elmúlt évben több mint félszáz új corvina digitális másolatát sikerült megkapnia az OSZK-nak.

Kiemelte, hogy a már feldolgozott és a honlapon elérhető tételek között vannak olyanok, amelyek sehohol máshol nem érhetőek el a világhálón. Ilyen például a veronai biblioteca Capitolareban őrzött három corvina és a nürnbergi kódex.

Vincze Máté, a Kulturális és Innovációs Minisztérium közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkára a közgyűjtemények kultúrában, közművelődésben betöltött szerepét emelte ki. Arról beszélt, hogy a „lángoktól ölelt” magyar történelemben sokszor váltak a közgyűjtemények magán-gyűjteményekké, kikerülve a köztárból elherdálódtak.

„Mi magyarok azonban újra és újra felépítjük magunkat és összeszedjük azt, amink van” – hangsúlyozta, hozzátéve, hogy ez most az OSZK-ban a 21. század eszközeivel történt meg.

Mint mondta, a tervek szerint még két év és Mátyás király egykori könyvgyűjteményének az összes fennmaradt kötete digitálisan elérhető lesz a honlapon. A helyettes államtitkár szerint a kulturális vagyonegyesülésével és azáltal, hogy a Bibliotheca Corvina Virtualis magyar és angol nyelven is elérhető, egy kutatási központ is létrejöhöz a reneszánsz kor iránt érdeklődők számára.

Az eseményen a digitálisan elérhető corvinákat, valamint a szolgáltatást Zsupán Edina, az ELKH-OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport tagja mutatta be. Elmondta, hogy a beszerzett digitális kódexek OSZK-beli feldolgozása folyamatos, amit részben technikai, részben pedig tartalmi előkészítést jelent. A honlapra felkerülő kódexeket tömör, információgazdag, kétnyelvű tartalmi leírással látják el, amely sok esetben az alapadatok mellett gazdag kötésleírást is tartalmaz.

A corvinahonlapon az OSZK-ban található corvinák mellett a másik négy magyarországi gyűjteményben őrzött 18 corvina teljes képállománya is elérhető. A honlap 2018-as elkészültekor a hazai gyűjtemények mellett a wolfenbütteli Herzog August Bibliothek is engedélyezte az ott őrzött kilenc corvina közzétételét. A tavaly megszerzett több mint ötven corvinából már 11 firenzei és a nürnbergi kódex digitális másolata is elérhető a honlapon.

Márton Károly gyermekversei Vers a pókról

Fény és árnyék átdereng,
Lepkeszárnyak intenek
Pókhálón.

Csapdaszövés tudomány.
Kifeszített hálóján
Él a pók.

„Méregfoggal” megáldja,
Ki hálójára szállna
Pihenni.

Cseppek a tengerből

Anyaméhszigor

Kedves népem,
Sok a lépem,
Lustaságot
El nem nézem!

Mégis

Schol a Nap,
S mégis süttött
Kályhánk néhány
Sütőtököt.

Tisztelet a tücsöknek

Zenét hallgattam, nem
Vettem észre trükköt,
Azóta még jobban
Tisztelem a tücsököt.

Nem kell, menjek

Elherdáltam néhány percem (?)
Önmagammal perlekedtem,
De hallgattam a jó szóra,
Nem kell, menjek elvonóra.

Ugye, kedves?

Ugye, kedves,
Te is sejtéd,
Téged imádkoztam
Minden sejtémed?

Varjú-vigas

Nekünk a gyász
Fekete,
Varjú-vigas
Kellene.

Barabási

Tipare ascunse
Rejtett mintázatok

MÚZEUL JUDETEAN MUREŞ
SECŢIA DE ISTORIE (CETATEA TARGU MUREŞ)
MAROS MEGYEI MÚZEUM
TÖRTÉNETI OSZTÁLY (MAROSVÁSÁRHELYI VÁR)

2023. 05. 06. – 10. 15.

ORGANIZATOR EXPONAT: A HÁLÓTÁS LÉTREJÖVŐ PARTNER / PARTNEREK: KMFA PARTNER MEDIA / MÉDIAPARTNEREK

JÁNOS VITÉZ

MESEJÁTÉK
Hagyományok és új című költeménye alapján

MAROS MEGYEI MÚZEUM
2023

Maros Művészegyüttes előadóterme
Május 9., 19 óra

ETV TELEVÍZIO

ÜZENET SZERETETTEL

Béres Ildikóval és Barabási Tivadarral

MÁJUS 11. 19:00 TŐL

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Michelle Obama
BELSŐ FÉNYÜNK

Sylvia Frank
GALA ÉS DALI
Az elválaszthatatlanok

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Sylvia Frank
Gala és Dalí
Az elválaszthatatlanok

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

Spălătorie și detailing auto

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Marosșék

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

médiatér

CITYTV
MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

Marosvásárhelyi Rádió Románia

96 FM
106,8 FM
1323 AM

www.marosvasarhelyiradio.ro